

Илази Суботом.

Цијена:

За ЦРНУ ГОРУ за годину
у 6, за по године 3, за четврт године 1 и новчића.50 За АУСТРО-УГАРСКУ
за годину 6, за по год.
3, за четврт године 1 и 50 новчића.За СРБИЈУ за годину
7, за друге земље 8.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛНСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Преплата шаље
плаћеним писмима
средњоадминистратив
Црногорца на Цетин
може се и картом у
ницом на пошту у К
Дописа пиљу се уреди
тву. Рукописи се невраЗа огласе плаћа с
реда 5 новч. За огласе
и на дуже вријеме м

Пештанске демонстрације.

На другом мјесту саопштавамо по «Национал-Цајтунгу» извјештај о великијем туркофилскијем демонстрацијама у мађарском главном граду.

Да је збиља било каквијех турскијех побједа код Плијевне, на Шинки или на Јантри, да су Руси код Плијевне потучени, из кланца Шинке изагнани а Бијела им одузета, као што гласише наручене и сковане депеше туркофилскијех занешенака; ми би били рекли и допустили, да су те грдне мађарске манифестације, издјев топлијех симпатија турске браће у Панонији. Но небудући није ни трага таквијем побједима Турака, који напротив код Плијевне изгубише утврђења на висинама Гривице, кључа свијех својих положаја, дочим на Шинки и Јантри најкрвавије сузбијени бише: то смо принуђени, да мађарскоме слављу и демонстрацијама у Пешти потражимо другђе извора. Очеvidно је, да је мађарска политика требала знаковијех исказа, да су исти, судећи по њиховој огромности, не дијело «тријух ура» него плод давнијег плана и предуготовљања, и да Мађарима бијаху довољна неколико скована и спетљана телеграма о турскијем лажи-побједама, па да се баци жижак у спремљени лагум за мађарске демонстрације. Мађари само чекаху, на повод, па да отворе врата бујици свога туркофилства; а кад повод нехћаше сам да дође, било је нужно, да се створи; и тако постадоше турске побједе.

Узрок дакле мађарскијем изјавама нијесу никако турске побједе, којих није никада ни било, него један савијем други догађај, који се је десно у поредају са пештанском халабуком, а то је био састанак грофа Андрашија са кнезом Бисмарком у Салцбургу. Пештанско освјетљење имало је, да свијетли договорима и расправама овијех двајух државника; пештански кријесови имали су да Бисмарку и Андрашију прикажу војску хонведа на страни Турака и Инглеза.

Познато је, да се брод аустро-угарске источне политике од почетка источне кризе колебао и љубаше непрестано амо тамо: „von Fall zu Fall“, незнајући у чију воду, да заплива, је ли у руску или у турску. На страну руску навлачаше га непрестано Њемачка и домаћи Славени, о на страну турску тураше га постојано Инглешка у свези са Мађарима. Посљедњи салцбуршки састанак имао је да тај проблем дефинитивно ријеша, а мађарске демонстрације у Кашави и после у Пешти, имале су задатак, да резултат испане у туркофилском, антируском смислу.

Некоји хоће чак и то да знаду, да се је у Салцбургу радло о расстројству троцарског и устројству њемачко-аустријско-инглешког сајуза. То да је једна од најмилијех комбинација грофа Андрашија; а учествовање грофа Минстера, њемачког посланика у Лондону, у салцбурскијем договорима, да није ни имало друге цијељи него мисију лорда Дербија у том правцу. Посланство Бутлера инглешког заступника у Беч и у Пешту те његово шуровање тамо и овђе и подстрекавање на туркофилске демон-

страције, да је имало исти задатак, да колебајућој се устријској источној политици даде превагу на страну те нове комбинације.

И ако је могуће, да је Бисмарк збиља обраћиван таквијем предлозима и понудама, а то једва је то могло истиснути и покренути гвозденога канцелара из традиционе политике његова владаоца, која га је зацарила те Њемачку уједињеном и великом а Бисмарка неумрлијем учинили; те ће и тај атентат на њемачко-руско пријатељство бити узалудни «боб у вод». Док је пак Њемачка уз Русију биће уз Њемачку и Аустрију, на Мађари а још више манитали. Своијем туркофилскијем бјеснилом, којем газе веће и све обзире лојалности према династаји, персифлирајућ сама монарха и друге најодличније преставнике двора, — Мађари ће прикупити око цара њемачки и сав славенски елемент, који ће бити у стању, да парализује маите аспирације силовитијех Мађара. Бечки Њемци већ су показали, да непристају уз вратоломно туркофилство својих залајтанскијех другова, што су лијепо показали у оном случају, где нијесу хћели да пристану попут Мађара уз инглешког заступника Бутлера, који бијаше и у ч дошло, да и тамошње грађане буни и подстрекава на антидинастичне и туркофилске демонстрације.

Бој код Плијевне.

«Дели Њус» има врло опиран телеграм о руским припремама за напада на Плијевну и о првом дану борбе. Из њега видимо следеће:

«Главни стан великог кнеза Николе беше премјештен 24. пр. м. из Горњег Студена у Раденицу, неколико километара иза Порадина. Главни заповједник цијеле војске пред Плијевном румунски кнез Карло, налазио се са шефом штаба, генералом Зотовим у Порадину. Заповјест над румунском војском, која је више од ређена за демонстрирање и уздржавање Турака, но за одлучан нападај, води пређашњи ратни министар генерал Чернат. Ordre de bataille:

пјешадије	
IX. кор (5. и 31. дивизија)	
Криденер	18.000
IV. кор (19. и 30. дивизија)	
Крилов	20.000
Једна бригада 2. дивизије	6.000
„ „ 2. „	6.000
„ стрјелачка бригада	3.000
1. румунска дивизија Г. Анђелеска	14.000
2. румун. дивиз. А. Анђелеска	14.000
свега	80.000
коњице	
4. кавалериска дивизија	2.000
9. „	2.000
1. бригада 11. „	1.000
1. одјелење царске пратње	200
1. румунска дивизија	2.000
2. „	2.000
свега	10.000

заједно са 90. људи с 250 опсадних топова од 25 сантиметара.

Турски је положај у виду коњске потковице, које је конвексна страна управљена према истоку, дочим Плијевна лежи у средини базиса. Руси су опколили потковицу; али базе оставили слободан. Руски дно трупа стоји на лијевом крилу, где је у првој битци стајао Шаховски, а Румуни на десном крилу, где је стајао Криденер. Фронтони оба крила протежу се готово у једнакој ширини.

Турски положај према румунском крилу јачи су природом и вјештином. Али овђе стоје само 28.000 Румуна, дочим се на другој страни налази 50.000 рускијех

трупа. Из тога следи, да нападаји Румуна имају више демонстративан карактер. Они ће без сумње напасти на турске положаје, који леже пред њима, да би овђе Турке забавили, али ће главну задаћу извршити Руси, који се налазе према слабијој страни турског положаја. У осталом не може се рећи, да је Гривица злаба тачка, али ће иста зацјело много изгубити од свога значаја чим топови за опсаду буду само неколико часова ударили на шанчеве јој. Према Гривици стоји 5. руска дивизија, која ће да предузме јуриш, кад га артиљерија буде довољно припремила. Према лијевом крилу придружује јој се 31. дивизија. На брежуљцима преко Згалинца и Пелишата, где ће генерал Криденер, командант 9. кора, имати свој главни стан, продужена је линија ове 13. и 16. дивизије. Посљедња је масирана поглавито код Богота, где ће бити главни стан генерала Крилова, команданта 4. кора. Принц императорски послао је из Ловче јужно према Трајану једну бригаду, да задржи с те стране свако узнемиравање, а данас је пошао друмом плијеванским, на челу 3 бригаде, и то једном из 2., једном из 3. дивизије и с тиралерском бригадом. О детаљима његовијех диспозиција нијесам на чисто. Он ће сигурно имати саопштаја генералом Криловим у Боготу, а његова ће сила сачињавати а cheval друма крајње лијево крило Руса, доста јако или за нападај или за обилажење турскијех позиција.

Код Радишева, 26. Августа.

Данас ноћу оставио је генерал Затов Порадин и провео ноћ с прегледањем турскијех намјештаја. Цијело бојно поље не може се прегледати с једне једине тачке. Генерал Затов показа ми висине између Пелишата и Згалице као рандеву — мјесто за сутра, где сам и управно моје кораке још прије зоре. Јутро бјеше хладно, али лијепо. Ноћу је био оштар мраз, а кад се сунце подигло бјеше готово цео хоризонт покривен густом маглом од мраз, која се доста дуго јогунасто држала, док је нијесу сунчани зраци расули. Око Пелишата нађох лаку бригаду 4. кавалеријске дивизије, где као резерва стоји, с једном региментом румунске инфантерије, и с неколико румунских милиција. Ја пођох даље друмом из Пелишата к Плијевни у Правцу на Радишево. Предјео сачињава широко седло, које се с обе стране као талас проиње. Сретнем неколико батаљона 30. и 50. дивизије, који су цијеле ноћи радили при намјештању батерија за тешке топове а сад се враћаху у Пелишат, да тамо увећају резерву. Ми бјесмо управо иза линије наших батерија. На околницама с друге стране бјеше још 8. особито врло близу у село Гривицу. Ватра против Гривице-редуте отпочела се још око полак шест сахата. Пуцало се само из батерија, којих сам позицију описао. У долинама испред, иза и с стране батерија бјеше смјештена инфантерија 3. и 31. дивизије, из којих је састављен 9. кор. Радишево су Турци исте ноћи оставили. Ватра бјеше нередовна, час јача а час слабија. Неколико грднијех опсадних топова с десне стране, одакле се могу виђети торњи у Плијевни, бацаху бомбе у правцу ове ватре. Пољски топови пуцају, као што изгледа, по својој вољи, Гривица-редута час ћути с комичном неопашаности. Ту и тамо буде који човјек у батеријама рањен, али цијело је готово као ђетиња играчка. Пошто ствари овђе готово никако неонапредују, одјасасмо преко поља иза Радишева к Тученици. Пењући се уз стрме висове, видимо тамо у сјеверозападном правцу за нама на висинама иза Радишева велику множину инфантерије и артиљерије, које је све припадало турској дивизији, докле је над њима на врху радила једна батерија. Само Радишево нијесмо могли виђети, јер лежи у просјеку долине. — Видимо, како неколико кавалеријста јашу у долини, али немогуће је дознати да ли су то руске или турске патроле, — због чега и незнамо, ко држи посједнуто Радишево. Неводе се ни веће масе трупа, ни артиљерија. Једна колона инфантерије и артиљерије маршира кроз Тученицу према Боготу. Ми пођосмо за

њом, и ако нас је иста даље од Плијевне водила, да видимо, шта се догађа на лијевом крилу. На равници изнад Бстајаху трупе, спремне за полазак. Стајаху у убојном реду и причињавао пркос њиховијех тамнијех униформама позантан упечаток. Кад дођосмо Боготу, прођосмо поред једног јединијех 9. дивизије, која је марпрема Тученици, заједно са једном нијом дивље гледајућих кубанских Козака.

Борба постаде сад живља. Тога десном руском крилу, где бјесмо у тру, пуцаху бјесно; да ли још про Гривице, немогосмо дознати. Друга брија с наше лијеве стране, изнад Рашева, поче такође да баца бомбе. Сје јако навличила на другу битку Плијевне. Али сахат за сахатом про а борба неонапредује ни у колико. рије пуцају непрестано. Турска артирија држи се баш изврсно. Радишево ждире страхан пламен. Сунце пада туација остаје непромијењена. Данао опален ни један метак пушчани, а губитак износи само неколико вој турски, по свој прилици, такође не више. У сваком смислу изгледа, да Плијевна неће заузети.

— 27. Август

Гривица-редута јако је постјуче због руске топовске ватре, а што су је Турци у току ноћи попрстоји сад опет потпуно интактна. Руси су, на сваки начин, ноћ вбр по употребили, јер су своје шарковке подобро напријед иступили дигли и артирали једну батерију нијех топова сарајверно близу, Гривице, у домаћају страховите р Турски топови немогосмо одговарсацијем рускијем топовима, којдалеко носе по су само пуцали ке топове пољске, који се налаже против-лежећем вијенцу брежуљак су почели пуцати на Гривицу још потпомогнути са солидним тешкимима. Турска ватра није изаради ништа; тијем више успјеха имала ка. Каткад су турске батерије ићутале и већ се држало, да су напу Међутијем њихова паузирања бјвећена једино поправката, после су опет весело почеле лети. Гривица-редута је заиста кацијије; али ако Руси све своје теппове против ње неконцентришу, тако рећи, у тој тучи од олова и може се лако догодити, да ће је јотаву нећељу дана бомбардовати, вати бригаду инфантерије, па је иузети на јуриш. Јуриш је требао не још јуче у вече око 5 сахата Руси су увијек по нешто нетачни што трупе у то доба небјеху с треба смјештене у својима позто се нападај одгодио. Сад су тина, све своје позиције заузеле, па нема изгледа, да ће се данас кацириш предузети; тешко да ће се сјутра послје подне почети, и ако можда учинити нападај и прије на засебну редуту. Круг рускијех повлачи се све ујече око турскијех жаја, али одлука неће зависити о но од ваљаности јуришајуће и До овога часа турска ватра није руски су губитци данас много јуче. Цар, кнез Карло и велики киходили су и данас, као и јуче, бојни

«Нападај на Плијевну налична опсаду, но на што друго.

Ово после подне извјештво мдан Козак, да се на нашем лијевом нешто интересантно догађа. Руси продирали с «Ура!» Ми одосмо посматрасмо повод таквом извјешти

Руси под Имеретинскијем иљевом, који су заузели Ловчу, јурна окомак брда, која еланкира к Ловче у Плијевну. Пут, прије ношлази у Плијевну, прелази преко виокруглог кубета брежуљка, обрасловима, али која нестоје тако густсе шумом могла назвајти. Прекожуља продираху Руси у распреду, с кавалеријом напријед. Најевиђесмо, како падају гранате између

који се наскоро повукоше, тражећи она. То је трајало од прилике 20 минута. Тада зачусмо испред ових страна ине пуцањ из пушака, који је постао јачи. Турци бјеху смјештени на јужну брежуљку под дрвима и одговарају снажно на руски огањ. Редута бјеше де од прилике за по миље удаљена. Долажаху мало по мало горе на куљак и проћераше Турке, који као е од чести повлачише у Плијевну, а ном пак у редуту.

Руси пољоше за Турцима у распутом реду на висине, бје стајаху редом. Али кад дођоше до подножја, по турски огањ управо страховит. Са брана редуте сјевао је непрестано. Сама редута бјеше наскоро сакријившијем, бијелим облаком од праха. Неејећам, да сам што слично чуо. Пуцање трајаше од прилике 20 га. Тада се повукоше Руси до полоједног планинског окомка. Овог пута нападај, ако је то заиста био, од

ид опет дођоше Турци напријед до ја брежуљка а и код Плијевне ближише се трупе, као да дођоше о наше десно крило. Али то бјеше ругуће, јер ја наша инфантерија, која нежала испод окомка, зацјело сваки ав нападај осујетила.

За вријеме овог цијелог нападаја у наше батерије за чудо ћутљиве, па тала инфантерија није учествовала при дају диверзијом. Цијели терет почивао лијевог крилу, који је ловчанскијем продрог.

Међутим и чињаху Турци са своје не припреме за нападај на Русе на режуљка, али на половци пута дочекани таквијем убилачкијем огда се одмах повратисе.

Они се повукоше кроз дрва горе на к редуте, жестоко гоњени од Руса, ада, као што изгледаше, продираху јед с већом енергијом, но први пут, су добили појачања.

ад бјеше нападај потпомогнут нашом еријом, која је на десном крилу према Плијевни продрла и конценла свој огањ на турску редуту.

ад је наступила помрчина, огањ но престаде. Руси стадоше у полоно окомку редуте, од које бјеху од прилике за четврт миље.

Специјални дописник „Москов. восток“ описује крваве бојеве ки овако: „По други пут у мом наклони ми провидност ту неуголику, да будем очевидцем најкрвјече. За последњих дана дожи и видео други Севастопољ; ја исту страховиту поразитељну калгледих исту наклону ватру, која 11 мјесеца страшно искушаном ом граду донесе уништење; бјях ом истијех јуначких дјела и пресмрти. Непрећеравам, ако као војник и очевидац утврдим, да је 6 дана (од 21. до 26. Августа) страшније и крвавије од самијех бољевних дана. Тамо знадијасмо мита, како ћемо безопасно доћи до а и бедема; исто тако бјаше нам правац непријатељских метака; познавасмо и мјеста, на која зрочно падаше, да ми смо могли по и вријеме, кад ће се отворити довање, кад ће малаксати или се а; овђе пак сипала нас је грозна ватра толико дана немалаксавано поћи. Наши јунаци падаху ице по каменитом земљишту; крв има тећујаше низа страну а неприудараше непрестано све новијем на нас. Какво крвопролиће, какав и зрор!

Руски губитци. „Руски инвабјављује оштити исказ мртвијех, рх и несталијех на обада бојништа, да број истијех износи од а рата до данас свега 31.697 људи.

Ркофилеке демонстрације ти. Под овим насловом доноси ка „Национал-Цајтунг“ од следећи значајни допис из Пеште 7. Септембра: „Пешта плива у овом мору од свјетлости, тако гласи ај „Нове сл. Пресе.“ Сви главни јни сокаци и мјеста мађарске олице разевјетљени су као у дану. иња изјава поводом великих турх победа (?) јест дјело од три уре, при свем томе толико успјела а прошла, као да је већ одавна при. У 4 уре поподне изађоше плабанског одбора и већ у првијем

часовима вечери могао си посвуда у граду опазити неко ванредно кретање, нарочито у близини главне градске луке и код свеучилишта, бје су били грађани и студенти урекли састанак. У по 7 уре бјаше већ многе куће искључене заставама, видео свуда само народне тробојнице и турске заставе с полумјесецом (ха, ха!). Уредништво „Ефетергеша“ имајаше надпис: „За Вилагош — Плијевна.“ По уре кашње отпоче расвјетљење. У свијем градскијем крајевима синуше куће од сјаја свјетлости. И јавне зграде као стара и нова градска кућа, бјяху такође расвјетљене, само небијаху министарски двор и суднице. На многијем прозорима могао си опазити транспарентне слике турскијех војсковођа: Сулејмана, Мехмед-Алије, Османа. Са перона једне куће на Ландиграду вијаше се међу тробојницама и турскијем заставама и једна црна застava, на којој бјаше са великијем, из далека читљивијем словима написано: „Честитамо! Руси су уништени!“

У 7 ура у вече бјяху сокаци главног града препуњени мноштвом људства, које непрестано придлажаше. Наскоро бјаше саобраћај прекинут. У исто доба дође свеучилиштна младеж уз пратњу гласбе и с заставама, праћена небројеним људством, будући одашуд симпатично поздрављана. После кратког застанка, крену се најпосље велика поворка, а пред њом двије циганске музике, које се цијело вече узалуд надимаху, да поеред те буке и клицања прибаве себи цијену. Могло је бити око 6.000 људи сакупљено, који слијеђаху за музикама вукући непрестано: „Чок-јаша“ и „Иљен“ турској војсци, турскијем војсковођама и братимству обадијух народа и т. д. То бјаше прави урнебес; један другога хоћаше да надвие. Поворка зави код народњег музеја испред клубке дворане независне либералне партије, која бјаше сјајно расвјетљена, ту се мало заустави, да са „Иљеном“ поздраве заступнике стојеће на алтани. Затим упути се Хербстовијем сокаком пред стан турскога генералног конзула, пред којом су се у смислу програма имали држати говори. Но конзую — тако рекоше — да је некуд отишао.

Кућа бјаше сасвијем тамна, нити бјаше кога виђети од конзуларног особља. (Ово је било мало паметније од Мађара. јер је знало, да нема шта славити. Пр. Ур.). Што је поврха даље ишла, то је већ биваде; а кад уђе у нутарњи град могао је свега бити 20.000 људи. Свуда бјаше руља поздрављана од околостоећих људи, и први днот те грдне демонстрације бјаше готов. У сокацима пак вијаше се још увијек мноштво људства, разговарајући о дневном догађају, Поредак небијаше ниђе поремећен. Осим тријух јахајућих редарственика, који уједно и отвараху пут поворци, идучи пред њом, небијаше опазити никакве друге редарствене припреме. У по 10. уре отпоче свечани банкет у хотелу „Унгарска“.

Одбор, који је предуговтављавао банкет, закључио је, послати телеграфске поздраве Осману, Сулејману, Мехмеду, Муктару- и Кошут-пашама.

— Одма за овим доноси исти лист један други допис из Беча, који тај мађарски шкандал објашњује овом вијером перепекивом: „Беч 7. Септембра: Расвјетљење — бакљада — 30.000 људи по сокацима — турске попутнице и демонстрације пред турскијем конзулатом заставе са надписом „Плевна, освета за Вилагош.“ „Честитамо уништење Руса“ — свечани банкет и полупани прозори у Тисе и Зичија — све то у Будапешти — то је дневно обилежје у Аустро-Мађарској у оное часу, кад се суерета гроф Андраши са кнезом Бисмарком. Бура после Капавске здравнице небијаше ништа него капљица пакленог огања, што га ваада (?) вијерна и лојална Угарска даде кушати свом краљу дошавшем у њезину средину. Јучерањи поступци у Пешти, са фамознијем телеграмом на Кошута, који дебретинског диктатора кући позивље, извјесно зато, да ради преузећа владинијех узда буде прируци, врло живо расвјетљују наше одношаје. Неварајмо се, ово су први омиљени издаци новоме покрету, Мађара који се осјећају охрабренијема досадањим неудаћама рускога оружја те силовито подижу главу, да у најблажејем случају напере монарху кубуру у прси небили се отресеа мисли, да и даље следеје политику, која би могла парализовати мађарску хегемонију над Немцима и Славенима. То је још најблаже тумачење појава, што се у Мађарској још од почетка руско-турског рата од часа до

часа множе и расту. Но има кругова који се више недаду забљештавати штокаквијем поданичкијем увјерењима градских депутација, и који данашњу работу у Мађарској просуђују голом објективношћу. У њиховијем очима нијесу појави, којима руско-турски рат даје повода у Мађарској, никако прости излив народнога, за будућност мађарског елемента забринутог покрета: шта више, они се неодају више никаквијем илузијама о томе, да се сви догађаји у Угарској већ од неколико неђеља стичу у најизразитији проти-династички вршак. Сва мрзост, што се већ од године дана у Угарској проваљује попут лавине своди се једино на осветничку завјеру за Вилагош, или правије рећи, на непомирљивост ради тога, што је Русија пред 28 година помогла подврћи Угарску под легитимну владу хабсбуршке династије. Ма како се просуђивала ова схваћања, толико је истина, да јучерашње демонстрације у Пешти — позивање Кошута и поругивање великог војводе Албрехта није способно, да их обезсиле.“

ДОПИСИ.

Доћи ће вријеме — већ далеко није да ће „раје“ изчезнути име. Те из мука ускренути народ. Свој, слободан, на земљи својој.

Влад. Вежић.

ВАРАЖДИН, 8. Септембра. — Поштовани господине! Вјерујте ми, господине уреднице да такву сензацију неби ни вијест, да су Руси Цариград освојили побудило у срцима Вараждинца, какву је вијест, да су храбра браћа Црногорци освојили „крвави Никшић“. Премда криве Хрвати Вараждинце да су се изродили, да немају никакве самосвјести, да су рек би метле немачкијех насељеника, то доказује ово весеље и радост над побједом овом. Исти дан, кад дође телеграм: Никшић паде, све у граду наново оживи. Суеретивши пријатељ пријатеља, довикнуо би му: „Јели већ знадеш да је Никшић пао?“ „Шта, шта?“ упита други изненађен. Ајде у Читаоницу виђећеш. Живили Црногорци! Бог би дао да буду црногорски соколови и надаће тако сретни бојак би.

Храбро сте се борили Црногорци! Истина, много сте крви пролили, но Бог вам ју је благословио. Живио побједоносни Квиз Никола! Живила врла војска црногорска! Живили! И. В.

МОЛБА

свијем човјекољубима.*

Као што је свијету познато налази се у Црној Гори до 100.000 невољнијех бјегунаца, што још за вријеме устанка из сусједнијех турскијех покрајина побјегоше голом душом испред крвожедног мача свирепијех Турака и утекоше под заштити и слободни кров своје браће Црногораца.

Црногорска влада, што је од ње захтијевала човјечност и братимека дужност, то је учинила; но, жалобоже, крај све своје пожртвовности и жеље, да од глади и пропасти сачува унесрећене братске обитељи, није у стању, да под тежким огромнијех жертава и трошкова, што их собом доноси данашњи рат за ослобођење и учини све оно, што је неопходно потребито, да се толики број бјегунаца, који сачињава трећину цијела становништва Црне Горе, спасе од пропасти.

За прехрану толике сиротиње, хвала огромној помоћи веледушне руске браће, досад и како тако. Но пошто јадни бјегунци за свог бјежања могаху понијети само што на себи имађаху, и будући ова једина оправа течајем двију година поцијепана и подерана, то су ти јадници веће на то спали, да готово голи подносе непогоде зиме и злијех времена.

Особито одкад је застудило, срце човјеку пуца, гледајући невољнике бје се од зиме превиијају, а што ће бити, кад наступи зима, грозно је помислити: Од назеба и другијех нестаница побољеће се несрећници и поскapati.

Обраћамо се дакле на племенита срца свијех човјекољуба а нарочито браће славена, особито оне, која већ немогу да учествују у борби за ослобођење своијех сроднијех невољника, да им притеку у помоћ добровољнијем поклоном ако ништа кога комада одијела, било старо, било половно или изношено. Одјећа је добро дошла, била које врсти, или за која пол било за ђецу или за одрасле. Особито су пужни зимски комади одјеће.

Ове поклоне молимо управити на подписаног пресједника подпомагатељног одбора.

На Цетињу 20. Септембра 1877.

Митрополит

Иларион с. р.

предсједник.

* Умољвају се сва славна уредништва славјанскијех листова, да овај позив изводе објавити.

Књижевност.

НОВА КЊИГА ОТМА МУРАЊ-ГРАДА

III. КЊИГА „БИБЛИОТЕКЕ ЗА НАРОД“

приповјетка у IV. пјесме, написао Јован Арањ, превео Змај-Јован Јовановић

(дјело награђено од „Српске Матице“) књига износи до 8 штампанијех табака у формату 12-ине, на лијепу папиру, угледно наштампана — стоји само

60 новчића

издаје

Српска књижара

Браће М. Поповића.

Књига ће ова по спољашњем облику, штампом, хартијом и другом опремом бити достојна и пјесника-спјеваоца и пјесника нам превађача.

Ко наручи бар 5 књига, добија 6. књигу на дар, а књижарима даћемо књижарски рабат.

Ко би пак хћео по једну књигу да наручи, нека то учини поштанском упутницом, па ћемо му ми књигу о нашем трошку послати.

Још ово напољељку.

Уважајући, што је лијепо, племенито и узвишено у свакој књижевности, те готови будући то трошком и трудом својем у српску књигу препијети, још знајући, да Србин није тјесногруд те свађе и свуда цијени и радо прима из туђе књижевности дјела врлина и узора — ми се надамо, да ће књига ова мила бити нашој — доштованој читалачкој публици и у ове дане, кад се оне стране, одкуд пјесмотвор овај пониче, унапређујући врлине, које се јунаштву оном у Мурањ-граду у славу пишу.

Књига ће ова готова бити најдаље до Митрова дне ове године.

СРПСКИ СОКО

илустровани календар

за годину 1878.

Изишао је у српској задружној народној штампарији у Новом Саду.

Овај врло лијепо уређени календар урешен је са 30 врло краснијех слика најславнијих мужева из нашега и осталог славенског народа, који су се одликовали било на политичком, бојном или књижевном пољу радо. Календар стоји само 50. нов.

„DIE ORIENTFRAGE“

(Источно питање)

од д.ра Светозара Милетића

саставили и на немачки превели пријатељи и поштоватељи његови од чланака, које је Милетић г. 1863. у „Српском дневнику“ написао, изашло је у брошури у наклади српске народне задружне штампарије.

Ко хоће да се упозна са тадашњим мислима тога нашега великог публицисте и њиховом сходности са развитком тога свједоког питања, као што нам данас предлежи, може ту књижицу наручити у поменутој наклади за 50 новчића.

Нашијем читаоцима.

Од данас почевши, излазиће лист сриједом и суботом редовно. Ова промјена морала се преудесити ради новог паровозног и поштанског распореда у наступајућој сезони.

Уредништво.

У државној штампарији.